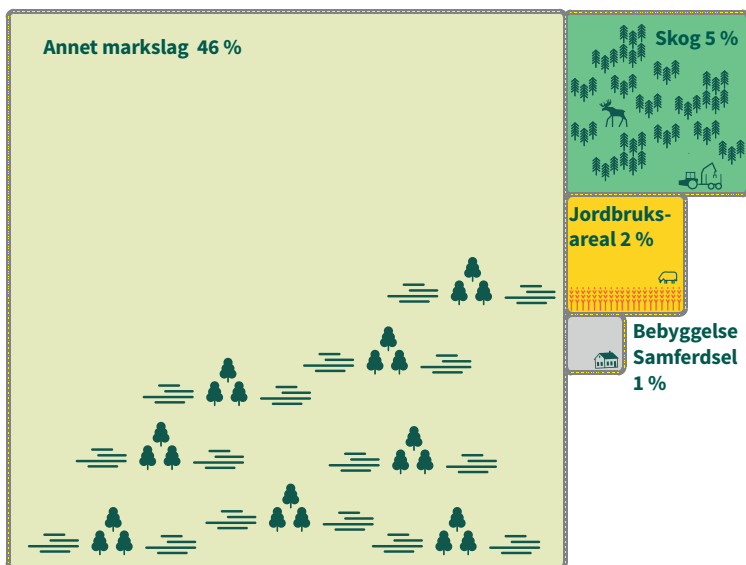

Arealbarometer for Dovre

Oppdaterte kart over areal egnet for matproduksjon

Desember 2018

NIBIO

 NORSK INSTITUTT FOR
 BIOØKONOMI

Arealressurskartet for Dovre kommune er nå oppdatert av Norsk institutt for bioøkonomi. Kartet gir detaljert informasjon om arealressursene i kommunen. Det brukes til planlegging, konsekvensutredninger, statistikker og kontroll av arealtilskudd i landbruket.

I Dovre kommune er det 28 294 dekar med jordbruksareal. Dette tilsvarer et areal på om lag 3 963 fotballbaner og utgjør 2 prosent av kommunens landareal.

Arealressurskartet gir informasjon om ressursgrunnlaget. Det viser hvilke arealer som kan brukes til landbruksproduksjon.

Søknadene om produksjonstilskudd gir informasjon om hvordan jordbruksarealene faktisk brukes. De viser blant annet at 85 prosent av jordbruksarealet i drift i Dovre brukes til grovfôrproduksjon.

Jordbruksareal består av fulldyrka jord, overflatedyrka jord og innmarksbeite.

Fulldyrka jord
 Jordbruksareal som er dyrka til vanlig pløye-dybde og kan benyttes til åkervekster eller eng, og som kan fornyes ved pløying.

Overflatedyrka jord
 Jordbruksareal som for det meste er rydda og jevna i overflata slik at maskinell høsting er mulig.

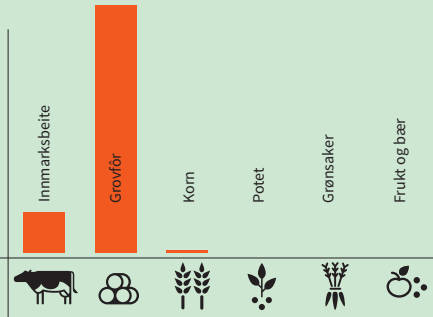
Innmarksbeite
 Innmarksareal som kan benyttes som beite, men som ikke kan høstes maskinelt. Arealet skal ha tydelig kulturpreg. Minst 50 prosent av arealet skal være dekt av kulturgras og beitetålende urter.

AREALRESSURSENE I DOVRE KOMMUNE:

Arealtype	dekar	%
Jordbruksareal:		
Fulldyrka	23 048	1,7
Overflatedyrka	818	0,1
Innmarksbeite	4 428	0,3
Skog	66 125	4,9
Bebyggelse/samferdsel	6 704	0,5
Annet markslag	613 635	45,6
Ikke kartlagt	631 309	46,9
Sum	1 346 067	100

Kilde: Arealressurskart (ARS), NIBIO

SØKNADENE OM PRODUKSJONSTILSKUDD FOR DOVRE KOMMUNE:

Veksttype	dekar	%
Innmarksbeite	3 726	13,4
Grovfôr	23 704	85,3
Korn	340	1,2
Potet	7	0,0
Grønnsaker	0	0,0
Frukt/bær	0	0,0
Sum	27 777	100

Kilde: Produksjonstilskudd 2017. Landbruksdir.

I Norge er kun

3%

av arealet jordbruksareal, og bare 1/3 av dette er egnet for produksjon av matkorn. For OECD-landene er andelen nær 40%

Kilde: NOU 2013 - 10

Stortinget har vedtatt at matproduksjonen i Norge skal økes med 20 prosent fram til 2030.

Verdens befolkning passerte i 2011 7 milliarder mennesker, og i 2050 er den beregnet til å være 9 milliarder. FAO har beregnet at den globale matproduksjonen må økes med 70 prosent for å sikre verdens befolkning tilstrekkelig med mat innen 2050.

En slik utvikling vil sette produksjonsarealene under press, både i forhold til tilgjengelig areal, og i forhold til kvaliteten på jordressursene.

JORDBRUKSAREAL I PROSENT AV LANDAREAL:

Norge	3,3 %
Sverige	7,5 %
Finland	7,5 %
Japan	12,5 %
USA	45 %
Tyskland	48 %
Danmark	63,4 %
Storbritannia	70,9 %

Kilde: Verdensbanken

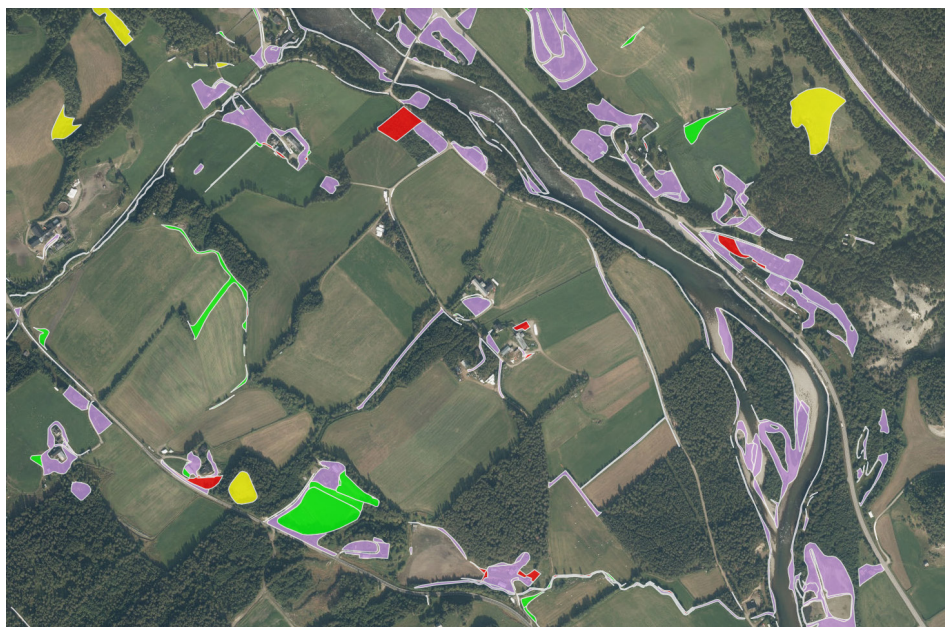
I Norge er kun 3 % av landarealet jordbruksareal. Det er lavere enn i andre land det er naturlig å sammenligne oss med.

Endringer i Dovre

I løpet av de 8 siste årene er om lag 108 dekar med fulldyrka eller overflatedyrka jord gått over til skog eller åpen fastmark. Arealet som nå er endret var tidligere kartlagt som jordbruksareal, men er nå kartlagt som skog eller åpen fastmark. Dette er prosesser som har redusert jordbruksarealet i kommunen. Samtidig er det skjedd utvidelser av jordbruksarealet på andre områder i kommunen og 569 dekar med skog eller åpen fastmark er gått over til fulldyrka eller overflatedyrka jord.

Av varige omdisponeringer er 69 dekar eller 10 fotballbaner jordbruksareal bygget ned. Dette er areal som var jordbruksareal i 2009 og som nå er kartlagt som bebyggt fastmark er gått over til fulldyrka eller overflatedyrka jord.

Les mer på <https://nibio.no/tema/jord/arealressurser/arealressurskart-ar5/endringsanalyse>

På kartet vises avgang i jordbruksareal med rød farge. Vekst i jordbruksareal vises med grønn farge. Gul farge er endringer innen klassene med jordbruksareal. Fiolett farge viser andre arealendringer.

Nedbygging av jordbruksarealer er en irreversibel prosess, og areal som blir bygget ned kan ikke tas i bruk igjen til matproduksjon. Vi har et ansvar for å ta vare på matjorda for kommende generasjoner.

NEDBYGGING

Dette skjer ofte rundt store byer og tettsteder, der også mye av den beste landbruksjorda ligger.

GJENGRØING

Dette er et problem på de mer marginale arealene, og skjer som følge av endret beitebruk.

OPPDYRKING

Arealer dyrkes opp. Mye av arealene som dyrkes opp eller ryddes blir til innmarksbeite.

Hvorfor er det viktig å ta vare på matjorda?

1

Matjord er en knapp og ikke-fornybar ressurs.

2

Klimautfordringene vil endre forutsetningene for matproduksjon over hele kloden.

3

Befolkningsveksten gir behov for større arealer til jordbruk.

4

Nok mat, trygg mat, kortreist og god mat blir en viktigere del av vår livskvalitet.

Ett dekar hvete kan gi 1000 brød hvert år!

Dyrkbar jord i Dovre kommune

Dyrkbar jord er arealer som kan dyrkes opp til å bli fulldyrka jord. Det kan for eksempel være et skogområde med god jord. Hvor godt egnet den dyrkbare jorda er for matproduksjon, er blant annet avhengig av klimaet. Landet er delt inn i klimasoner fra 1-6, hvor sone 1 er best egnet for matproduksjon.

Dovre har 38 824 dekar dyrkbar jord, hovedsakelig i sone 4 og 6.

95 % av den dyrkbare jorda i Dovre er mineraljord, og 5 % er myrjord. Myrjord kan være problematisk å dyrke opp, da det blant annet kan medføre økte utslipp av klimagasser.

DYRKBAR JORD FORDELT PÅ KLIMASONER:

Sone	Dekar	%
1 Godt egnet for matkorndyrking	0	0
2 Marginal for matkorndyrking	0	0
3 Godt egnet for fôrkorndyrking	0	0
4 Marginal for fôrkorndyrking	6 060	16
5 Godt egnet for grovfôrdyrking	1 277	3
6 Marginal for grovfôrdyrking	31 487	81
Totalt dyrkbar jord	38 824	100

Kilde: FKB-Dyrkbar jord. NIBIO

Les mer:

- **Arealressurskart:** <https://nibio.no/tema/jord/arealressurser>
- **Jordsmonn:** <https://nibio.no/tema/jord/jordkartlegging>
- **Dyrkbar jord** <https://nibio.no/tema/jord/arealressurser/dyrkbar-jord>

Norsk institutt for bioøkonomi
Pb 115, NO-1431 Ås
T: +47 64 94 80 00
nibio.no